Cella Serghi

PÂNZA DE PĂIANJEN

Cuvânt-înainte de Ioana Revnic

CORINT BOOKS

I

Camera în care mă trezesc e salonul. Din mobila de altădată au rămas doar scaunele tapisate cu mătase și două fotolii la fel. Altădată erau îmbrăcate în huse. Divanul pe care lenevesc acum, aproape până la ora prânzului, nu exista, iar eu nu aveam voie să lenevesc.

În locul pianului stătea altădată pianina; pe ea, aceleași fotografii de oameni bătrâni, bunicii mei, pe care nu i-am văzut niciodată, și un copil gol, întins pe o blană, fratele meu, pe care nu l-am cunoscut nicicând. Deși mobila a rămas aceeași, ca și cele mai multe tablouri – unul reprezintă garoafe și e iscălit Marie, altul, margarete, e semnat Eugenia, o Veneție fadă, pe care, într-un colț, scrie oblic: „Souvenir de la pension, Rodica" – și eu, pe vremea când eram ca un adevărat pui de chinezoaică, înțepenită într-un costum național oltenesc – totuși, odaia asta nu mai seamănă deloc cu salonul de odinioară, când doamnele cu voaletele ridicate numai până sub nas, atât cât să poată băga în gură lingurița de dulceață, mă întrebau: „Ilinco, spune tu frumos, cum te cheamă?" sau „Pe cine iubești tu mai mult, Ilinco, pe mama sau pe tata?".

Teracota înaltă, sculptată minuțios, a fost înlocuită cu una joasă, largă, de plăci lucioase albastre. Albastre sunt și draperiile grele de catifea, și covorul adânc de pe jos. Tapetul e de culoarea aurului vechi, ca și ramele tablourilor, printre care acum, atârnă un Balcic de Tonitza, o turcoaică de Iser și o schiță de Petre Barbu: capătul digului Mangaliei. Mi-a dat-o Diana după bacalaureat, deși era lucrul la care cred că ținea cel mai mult pe lumea asta. Sau poate tocmai de aceea.

— E unsprezece jumătate, Ilinco. Scoală-te, dragă! Se aude prin ușă vocea mamei, cu un „dragă” arțăgos, ca în toate zilele.

Marioara mi-a adus un plic, pe care era adresa mea, cu numele scris greșit, Elena în loc de Ilinca Dima. Un plic de hârtie cartonată, nelipit. Înăuntru, o invitație: „Pictorul Petre Barbu vă roagă să onorați cu prezența dumneavoastră vernisajul expoziției”…

Am rămas în picioare, uluită. De unde știe Petre Barbu că exist și, dacă i-a pomenit cumva Diana de mine pe vremea întâlnirii lor la Mangalia, cum de-și mai amintea, fie și greșindu-mi numele. Citesc și recitesc nedumerită: „Vineri, 15 martie, ora 12”. Oare azi e vineri?

Am vrut să iau ziarul să văd în câte avem, dar, zăpăcită, m-am repezit la fereastră. Ploua mărunt. Mi-am făcut socoteala că, în douăzeci de minute, mă pot îmbrăca și, cu un taxi, pot ajunge la timp. (Abia mai târziu mi-am dat seama că la un vernisaj nu e necesar să fii punctual ca la gară.)

Am lăsat-o pe mama buimacă. E întâia dată când mă îmbrac atât de repede și izbutesc să ies în oraș înaintea prânzului. Îl voi cunoaște pe Petre Barbu în sfârșit. Îl voi vedea, după ce ani de zile l-am gândit în chip și fel. Sunt tulburată de parcă eu aș fi îndrăgostită de el, și nu Diana. Desigur că a primit și ea o invitație…

Ploaia se întețise. În stație, niciun taxi. Abia la jumătatea drumului, o mașină, derapând brusc, s-a oprit în fața mea. M-am așezat lângă șofer și l-am rugat să meargă repede, cât mai repede. Puțin a lipsit să ne ciocnim. Geamurile erau acoperite cu picături care se scurgeau pe parbriz. Nu știam unde suntem. În față, curățitorul dădea picăturile de-o parte și de alta și un triunghi de geam rămânea mereu neted. Mă gândeam cu emoție că am să-l cunosc în sfârșit. Petre Barbu…

Pentru mine, Petre Barbu e aproape un personaj de roman. Nu l-am văzut niciodată, dar știu cum vorbește, cum se mișcă și de multe ori s-a întâmplat, făcând cunoștință cu cineva, să-mi spun: seamănă cu Petre Barbu. De ce a ocupat atâta loc în gândurile

mele de adolescentă? Poate fiindcă trăiam pe atunci numai din confidențele Dianei, și eroul era el, poate fiindcă nu aveam și eu eroul meu, sau poate fiindcă e singurul capitol din viața Dianei pe care-l cunosc atât de bine.

A fost mai multă lume decât la orice vernisaj. M-a zăpăcit mulțimea aceea de femei elegante, și, nu știu cum, îmbrăcate de parcă se vorbiseră, cu *tailleur*-uri garnisite cu astrahan sau cu vulpi argintii, cu pălării mici și cu voaletă. Ca de obicei, m-am simțit stingherită. Eu eram în haină de ploaie și basc; pantofii lăsau urme murdare pe parchet.

M-am uitat peste tot să-l găsesc pe Petre Barbu. Deși nu-l văzusem nici măcar într-o fotografie, eram sigură că-l voi recunoaște oricând. În înghesuială, o căutam pe Diana, când m-am pomenit în fața Adrianei și a bărbatului ei:

— Ilinco, vii după masă la noi, neapărat?!

I-am privit zăpăcită. Nu înțelegeam ce caută acolo și de ce mă așteptau „neapărat” în după-amiaza aceea.

Petre Barbu nu era nicăieri. Gândul că s-ar fi putut schimba de la imaginea pe care mi-o făurisem din scrisorile Dianei în vara când îl cunoscuse la Mangalia nu mi-a trecut prin cap. Fără să vreau, am privit și tablourile. Cele mai multe erau străzi din Marrakech, ziduri, piațete, oameni cu turbane și șalvari și atâta soare, lumină și căldură, încât cenușiul și ploaia rece de afară m-au uimit ca o realitate în care te trezești brusc dintr-un somn greu.

L-am cunoscut pe Petre Barbu.

Mama mă tot întreabă ce s-a servit după-amiază la ceai la Adriana, ce rochie purta Angela, despre ce s-a mai vorbit. Nu știu ce să-i răspund. Știu numai că l-am cunoscut pe Petre Barbu, că l-am văzut, că mi-a strâns mâna, că am vorbit cu el.

Și când mă gândesc că eram hotărâtă să nu mă duc… (De atâtea ori am hotărât la fel!)

Plecasem cu intenția de a mă duce la croitoreasă, apoi prin magazine, după niște nasturi. Mamei n-aveam să-i spun adevărul ca să nu mă certe că sunt sălbatică și să nu-mi mai enumere toate relațiile pe care le-a rupt din cauza mea. Dar pe bulevard, în dreptul Căii Moșilor (lângă simigeria unde, pe vremuri, mâncam dovleac cu Diana), s-a oprit lângă mine o mașină. Era Angela, care m-a îndemnat să mă urc. Se ducea și ea la Adriana. Aș fi vrut să-i explic că eu am alte treburi, dar cum mașina nu mai putea să stea în punctul acela, am intrat, și până să apuc să nimeresc și eu un cuvânt, șoferul a oprit înainte de statuia Rosetti, în fața casei Adrianei.

Credeam că totul se va întâmpla ca de obicei. Și, într-adevăr la început așa a fost: Angela s-a plâns că i-a plecat bucătăreasa, s-a vorbit despre cură de slăbire, rețete de prăjituri, despre rochii, despre *Schwester*. Adriana a insistat să mai luăm un sendviș, apoi amândouă m-au întrebat în același timp dacă e adevărat că Diana divorțează.

— E adevărat că a prins-o bărbat-su în garsoniera unui licean?

Fără să ridice ochii din puloverul pe care-l împletea cu cârlige, Angela, care știa tot, a completat: „băiatul arhitectului Ion Rădulescu”.

De data asta, Adriana a lăsat lucrul din mână.

— Ștefăniță? Dar e la Paris de câțiva ani; studiază Medicina. Îl cunosc foarte bine… Cu Michette Rădulescu am fost prietenă…

— Ei bine, vara asta Ștefăniță a venit în vacanță. Au trăit în același cort, pe malul mării. Angela dădea amănunte. Adriana asculta, lacomă. Eu am rămas pe gânduri… Ștefăniță, Michette… Adolescența Dianei, vacanțele la Mangalia de care-mi vorbea cu exuberanță și totuși cu acea umbră de melancolie care n-o părăsea. Dar ce rol mai pot juca în viața ei prietenii de atunci… Ce este viața Dianei, de unde își trage forța asta ciudată, seva asta bogată și grăuntele de mister care alimentează nevoia de scandal de atâția ani?…

— Te-am indispus, Ilinco? Nu-ți place să-ți atingem idolul… Tu știi că și noi am ținut la ea. Nu pot să uit apariţiile ei. Rochia cu pisici… Ţii minte, Adriana? La un *gardenparty* a apărut cu o rochie simplă albă dintr-un fel de stofuliță. Foarte strâmtă până în talie, de unde fusta se desfăcea larg și se înfoia. Pe lângă tiv, de jur împrejur, erau brodate cu arnici negru pisici care alergau după un ghem, câte pisici atâtea ghemuri… Și când dansa și se învârtea, rochia se înfoia, și pisicile alergau, nebune, după ghem.

— Ce succes a avut! oftă Adriana. Purta o florentină imensă, cu o panglică neagră de catifea, care atârna pe spate, în chip de „suivez-moi, jeune homme”…

M-am uitat la ceasul de pe mână și m-am ridicat.

— La șapte trebuie să fiu la ora de gimnastică…

În acea clipă s-a deschis ușa și a intrat soțul Adrianei, împreună cu un bărbat care purta un palton sport de păr de cămilă și-și ținea bascul în mână.

— Pictorul Barbu, la al cărui vernisaj am fost azi cu toții, afară de el, mi l-a prezentat soțul Adrianei.

— Ilinca Dima.

Ne-am uitat unul la altul, surprinși. El a zâmbit, și amuzat, și trist.

— Ilinca?

Parcă a intrat ceva din prezența Dianei, din anii de școală.

— V-ați cunoscut la Paris? a întrebat Adriana, intrigată.

— Nu, a răspuns Petre Barbu cu un aer puțin misterios.

Soțul ei a povestit că l-a întâlnit pe Pierrot (Diana îi spunea Petre, și cu câtă dragoste!) ieșind de la frizer. Nu se văzuseră de trei ani.

— Cum de-a primit să vie când i-am spus că nevastă-mea are prietene la ea n-o să înțeleg niciodată. Dar ăsta-i Pierrot, ascuns și complicat…

Nelu, cu obrazul roșu și optimist ca o reclamă de bere, era, de obicei, volubil, voia să anime atmosfera, să facă „antren”.

— Pierrot dragă, scoate-ți haina… Ilinco, ce-i cu tine, ai venit sau pleci? Așa te-am pomenit, nehotărâtă. Fetelor, să vă spun ultima bombă; divorțează Diana Ioanescu.

Angela asculta cu atâta atenție să nu-i scape un cuvânt, că se uita cruciș (cum se uită copiii lacomi la sticla cu lapte).

N-am auzit amănuntele care au urmat. Repetam în gând: „Petre Barbu, Petre Barbu, iată-l în sfârșit, e aici lângă mine” și căutam să-mi amintesc strângerea lui de mână, să mă încredințez că nu visez.

— Faimoasa Diana Slavu! au exclamat Adriana și Angela deodată.

Mi-am luat rămas-bun. Petre Barbu nu-și scosese haina; simțeam că plecarea mea va fi un prilej binevenit pentru el ca să scape de-acolo (îl cunoșteam atât de bine!). Și așa a fost.

Am plecat împreună. În ascensor aș fi vrut să spun ceva, dar, ca de obicei, mi se părea că-ți trebuie curaj ca să întrerupi tăcerea. Îl priveam, zâmbeam. El, tot așa.

Pe stradă, umezeală, ceață. Ne-am oprit o clipă în fața casei.

— Parcă nu mai plouă, a spus, privind cerul. Dumneata încotro ai drum, domnișoară?

— În jos, către Liceul Lazăr.

— Atunci te-nsoțesc, dacă-mi dai voie.

— Bineînțeles.

Ar fi trebuit să iau tramvaiul 14 până la Cișmigiu și apoi pe 7, care urcă pe Uranus, sau o mașină, altfel nu mai puteam ajunge la cursul de gimnastică la timp, dar nu voiam să mă despart de el. Mi-era teamă că, dacă pleacă, îl pierd și aveam să-i pun o întrebare. M-am gândit totdeauna că, dacă l-aș vedea pe acest om măcar un minut în viața mea, l-aș întreba de ce n-a iubit-o pe Diana, cum de n-a iubit-o?!

I-am spus că mă așteptam să-l văd la vernisaj. Mi-a răspuns că nici nu s-a gândit să se ducă. Expoziția i-au aranjat-o niște prieteni, tot ei au trimis și invitațiile. Apoi, cu totul neașteptat:

— Ce mai face Diana?

Trebuia să cobor trotuarul în fața statuii Rosetti. Petre Barbu mi-a apucat brațul și m-a sprijinit la timp ca să nu cad. Până pe trotuarul celălalt, care face colț cu Bulevardul Domniței, circulația era mare și, sub pretext că sunt atentă la mașini și trăsuri, am amânat răspunsul pe care-l aștepta. Mi se părea că Petre Barbu seamănă cu cineva. Același zâmbet se ivea într-un colț al gurii, ironic și dezamăgit. Preocuparea acestei asemănări am avut-o poate din primele clipe: același fel de a tăcea și de a vorbi fără să te privească, pentru ca apoi, dintr-o dată, să-și pună asupra ta toată privirea, grea. Aceleași distanțe mari între lucrurile spuse. Și, deodată, nu știu de ce tot în legătură cu Diana, mi-a venit în minte Alex.

— Pe Alex Dobrescu îl cunoașteți?

Spre marea mea mirare, a răspuns:

— Da, suntem prieteni buni, deși nu ne vedem cu anii.

Am crezut că va dori să cunoască rostul întrebării mele, dar, fiindcă tăcea, am spus:

— Semănați foarte mult.

— Și Diana?

— O voi vedea chiar acum, avem oră de gimnastică de la șapte la opt. Nu voi ajunge decât la sfârșitul orei, dar n-are importanță.

Mă simțeam stingherită. Obișnuită să tac în voie în timp ce ceilalți vorbesc, acum, în liniștea care se prelungea, fraza mea mi se părea lungă, nu știam cum să mă opresc, dădeam explicații inutile.

— Tot așa bune prietene sunteți?

M-am făcut că nu înțeleg.

— Cum tot așa?

— În vara aceea, la Mangalia, de câte ori o vedeam pe plajă sau sub cort cu un creion și o hârtie, o întrebam: „Tot Ilincăi îi scrii?” Și ea răspundea: „Tot”. Azi, când am auzit numele dumitale, parcă l-am văzut scris pe plic: Ilinca Dima. Am pus de câteva ori scrisori

la poștă pentru dumneata. Și, după o tăcere: Mă intriga că ți le trimitea „recomandat”. O dată era cât pe-aci să deschid plicul.

L-am privit atât de uimită, încât s-a simțit dator să adauge:

— Eram îndrăgostit de ea…

I-am răspuns, aproape supărată:

— Nu cred.

A zâmbit amuzat.

— Ei, asta-i! și a adăugat: În vara aceea, toată Mangalia roia în jurul ei…

Îmi venea să strig: „Nu-i adevărat, numai ea te-a iubit! Dumneata n-ai iubit-o! Dacă ai fi iubit-o, i-ai fi spus-o și toată viața Dianei ar fi fost alta”. Totdeauna am crezut asta. Dar bineînțeles că n-am spus nimic. Am băgat de seamă, de altfel, că dacă tac, continuă totdeauna el, după o pauză mai mică sau mai mare.

— Cum mai e Diana? Tot așa de frumoasă?

— E mai frumoasă acum, dar mie-mi plăcea mai mult pe atunci… Dumneata o găseai frumoasă?

— Nu și da, cum să-ți explic? Când o vedeai apărând, ți se părea foarte frumoasă. Când te uitai mai bine, spuneai: nu, nu-i frumoasă, dar „are ceva” și te-ntrebai ce are. E drept că avea și neastâmpărul celor șaisprezece ani. Parcă era o pisică prea mare…

— Așa e și acum…

El a continuat, ca și cum n-ar fi auzit.

— Dar dacă cineva, mai ales o femeie, spunea că, de fapt, nu-i frumoasă îți dădeai seama că e foarte frumoasă. Apoi, ca pentru el: Cel mai frumos păr care l-am văzut vreodată: viu, neliniștit, ca și ea. Schimba nuanța după ore, după vreme. Am vrut de atâtea ori să-l prind în pânzele mele, dar ba era roșcat aprins, ba cenușiu, trist. Apoi, cu interes: Cum îl poartă acum? Tot desfăcut, pe umeri?

— E lung. Îl strânge, așa că atrage mai puțin atenția. Dar când îl desface…

— De ce îl poartă strâns? Păcat! Părul Dianei…

Eram în colțul Căii Victoriei. Trebuia să coborâm trotuarul și să-l urcăm iar, în dreptul Librăriei Alcalay. Petre Barbu mi-a apucat brațul și m-a strecurat cu abilitate printre oameni și vehicule. Deși era urât și umed, pe stradă circulația era mare. De partea cealaltă, mai ales, pe Calea Victoriei, pe trotuarul care-i peste drum de Cercul Militar, oamenii parcă nu aveau fiecare un itinerariu propriu, ci se mișcau cu toții deodată câte puțin. Petre Barbu tăcea, preocupat. Eu îl priveam în voie. Nu era prea înalt, dar bine legat. Obrazul roșcat, pielița arsă de soare și de vânt, ca oamenii care trăiesc la țară. Era așa cum mi-l descrisese Diana.

Ne-am despărțit în dreptul străzii Brezoianu, de unde am luat un taxi. Nu mi-a propus să mă conducă. I-am spus că mi-ar face plăcere să mai stăm de vorbă și l-am întrebat dacă-i pot telefona. Nu are telefon. I-am dat numărul telefonului meu. Mi-a promis c-o să telefoneze foarte curând și c-o să vie.

Să fie adevărat că a iubit-o pe Diana? Numai atât aș vrea să știu. Dar aș vrea să știu cu amănunte, să știu sigur, tot așa sigur cum știu că l-a iubit Diana. Dar de ce nu l-am întrebat chiar acum: „Dacă ai iubit-o, de ce nu i-ai spus-o”… De ce nu i-ai spus simplu: „Diana, vreau să fii nevasta mea”. Câți ani sunt de când îmi veneau de la Mangalia confidențele ei tulburătoare și așteptam, înfrigurată, acest sfârșit fericit, ca în filmele în care, de la început, presupui că totul va avea un happy-end, numai fiindcă eroina e Lilian Harvey sau… Aș fi vrut atunci să împing zilele repede una după alta, cum întorci foile unei cărți, ca să ajung mai repede la ultima filă, acolo unde Diana, cu părul mai zbârlit ca de obicei și mai roșcat, cu ochii mai verzi, cu genele mai întoarse, cu dinții mai sclipitori, incandescentă, așa cum am văzut-o irupând în clasă de atâtea ori, îmi va mărturisi: „Ilinco, mă iubește Petre Barbu, vrea să fiu nevasta lui. M-a întrebat dacă vreau și eu. L-am luat de gât… m-a sărutat”…

N-a fost așa. Diana trebuia, probabil, să joace în piese care nu se sfârșesc bine.